

01

כמה צבעים מונחים פה על המגש, אצלי ביד, מול הקנבס הצבוע
למחצה. מתערבבים להם זה בזה, מולי כחול וירוק, חום ואדום,
לבן ושחור, ממש כמו בליל הרגשות שסוער בי עכשיו.

אני מורחת על הקנבס כחול קר, זה שורט אותי חזק, בררר...ר
איזה קור. ירוק של ניתוח, שחור כמו מצב הרוח שלי.

מורחת חזק, חזק, מוציאה הכל - את כל מחשבותיי, רגשותיי,
כאביי, תסכוליי, מנסה לטשטש אותם.

מוסיפה קצת לבן לרכך, למתן את האנדרלמוסיה הזו הגועשת
אצלי בלב.

מריחות כהות ובהירות מרכיבות את היצירה שלי. אני נעמדת
מרחוק, סוקרת את יצירת האומנות בסיפוק, מה שיום עמוס עלול
לחולל לה, את הנפש מרגישים בה.

לאקורד סיום אני מוסיפה מעט ורוד ואדום של אהבה. לילד המתוק
שלי.

כך בדיוק חשתי היום בבוקר, בפגישה שלנו עם צוות הגן, ערבוביה
תוססת.

השכל דיבר, נוכחת הייתה גם המחויבות, לצידה מקצועיות. אבל הלב, הלב היה רק אצלנו, ההורים.

עכשיו, שעת ערב מאוחרת, אני משחזרת לעצמי את הבוקר המורכב והעמוס שעברנו היום.

מפגש הורים וצוות הגן עם ההורים להצגת התל"א של יונתן.

תל"א - תוכנית לימוד אישית של הילד.

הצוות מנה שמונה מטפלות בתחומי התפתחות שונים, מיומנות ובקיאיות. הן נכחו שם ברשמיות כבדה ומכבידה. ואנחנו, זוג הורים "ירוק" בתחום, מהוססים, מבולבלים. זה לנו ילדנו הראשון.

בראשי עלה דימוי של בית משפט, לא יותר, לא פחות.

על כס השופטים נכחו הגננת, הסייעת ומנהלת המוסד, לרעתנו קמו ועמדו קלינאית התקשורת, המרפאה בעיסוק, הפיזיותרפיסטית, הפסיכולוגית, העובדת הסוציאלית, וכסנגור עמדתנו אנחנו לבדנו, הורים צעירים לילד צעיר, בלי הרבה ניסיון.

מושא המשפט הלא הוא בנו בכורנו יונתן, ילד בן ארבע חגיגי ויקר, שאפילו לא יודע שהועמד הוא כאן, על דוכן הנאשמים.

הס הושלך באולם בית המשפט. ראשונה דיברה הפיזיותרפיסטית, כמו תובעת כבודה היא הציגה לעיני כל את כתב האישום של בני האהוב: "יונתן מתוק, בן שלוש ותשעה חודשים, מקסים, חגיגי ושובה לב, באמת מותק של ילד".

וכאן היא הביטה בדף שבידה, כחכחה מעט בגרונה, והמשיכה בקול מלא חשיבות: "ליונתן עיכוב התפתחותי משמעותי, הוא היפוטוני - השרירים שלו חלשים חלשים, והוא זקוק להרבה עזרה.

ההליכה שלו היא הליכת דוב, מתנדנדת מצד לצד, וזה לא תקין בכלל", היא צקצקה בלשונה והמשיכה: "צריך לבדוק מה קורה פה, מבחינתי לא ניתן להמשיך בקצב הזה!"

היא הוסיפה עוד כמה משפטים מתובלים במילים לועזיות שאפילו לא שאלנו לפרשן, מחתה את זיעתה מהמאמץ והתיישרה, פולטת

אנחת רווחה, כן, היא עשתה את זה.

הסתכלנו סביב, תמימים, מחכים לבאה בתור.

כל הנוכחות הנהנו בראשן בחומרה, לאות הבנה והזדהות.

ואז הגיע תור קלינאית התקשורת: "יונתן באמת מותק של ילד, מטופח, חמוד לגמרי וחייכן, אבל..." וכאן היא עצרה לרגע והביטה סביבה לבחון את הרושם שעושים דבריה.

"היה לי ברור שיבוא ה'אבל' הזה, בשביל זה אנחנו פה", הרהרתי לעצמי בסרקזם, "אבל---"

נו, שתגיד כבר משהו, אנחנו שומעים!

פתאום הרגשתי את הערבוביה הזו, שתיארתי קודם, גואה בקרבי, כל הרגשות הגועשים מטפסים ועולים. אני לא מכירה את זה.

סופסוף היא המשיכה כמו קראה את מחשבותיי. "אבל הילד פשוט לא מוכן להוציא מילה מהפה, הוא לא מוכן לשתף פעולה, אין לו דרך לבטא את עצמו. והוא מתוסכל מאוד, לדעתי - הוא פשוט לא מבין כלום!" חתמה בחשיבות.

עכשיו כבר לא יכולתי להתאפק, ומריחות נוקשות של כל הרגשות השפריצו מתוכי, פרצו כמו לבה רותחת.

הסתכלתי על קלינאית התקשורת, ויריתי בחדות: "אני באמת לא מבינה, הילד לא יודע לדבר, אז איך את חושבת שיבטא את עצמו? כולנו יודעים למה הוא לומד כאן, לא??? אה? תגידי לי בשביל מה הגענו לפה? בשביל לשחק? להעביר מידע? או בשביל לעבוד ולהתקדם?"

עיניי נצצו מזעם. הסתכלתי סביבי בתדהמה. כולן הביטו בי ובשאר חליפות, מבולבלות, המומות, לא מבינות.

אבל אני המשכתי לצעוק, לשפוך את כל מה שבתוכי.

כן, צעקתי.

כמה אני יכולה לשמוע שהבן שלי לא בסדר? שהוא לא יכול?

שהוא לא רוצה? שהוא לא מצליח? שהוא לא מתקשר, כמה??
יוסי בעלי ניסה להרגיע אותי בעיניו, אך אני הייתי נסערת, מעורבלת.
לא רציתי להירגע.

וזו הייתה רק ההתחלה.

כל אותה העת עקבו עיניה של הפסיכולוגית אחרינו, בלשו אחר
כל מבע פנים או הבעה, רמז או מילה, ישבה כל הזמן ותיעדה
לעצמה את תגובותינו, ואנחנו? אפילו לא שמנו לב לכך.

לאחר מכן, כששטף המילים מעט נרגע, המרפאה בעיסוק נטלה
את רשות הדיבור. היא הציגה את עצמה, ולאחר מכן הביעה את
דעתה באוזנינו, מעבה את כתב האישום החמור.

יש לציין שהיא עשתה זאת בצורה מעט יותר אנושית.

היא סיפרה שלמרות כל הקשיים של יונתן (זוכרים? רק שלא
תשכחו) היא מנסה לעבוד אתו, זה קשה, קשה מאוד. וכאן ניסתה
לרכך מעט וציינה שלמרות כל הקשיים הוא כן מנסה לשתף
פעולה, אמנם כל פעולה לוקחת לו זמן, אבל היא מזהה שיש
דברים שהוא מתחיל לדעת.

היא סיפרה שקשה לו מאוד לשמור על עצמו יציב, והוא נמרח על
הכיסא, שהוא לא מצליח לשבת יותר משניות בודדות, שהאצבעות
שלו קצרות ועבות מאוד, וקשה לו ממש.

נראה היה שהמחזה הקשה לו הייתה עדה קודם, עורר את רחמיה
על ההורים הצעירים וחסרי האונים, שאוזניהם מייחלות לשמוע
מילה טובה, ולכן היא השתדלה יותר מהקודמות לה להדגיש את
העובדה שהיא רוצה ומאמינה שאפשר וצריך להתאמץ ולעבוד
אתו, ניסתה לטעת בנו תקווה שעוד נראה תוצאות.

נשימה.

חיכיתי מאוד לשמוע את דברי הגננת. היא כל כך נחמדה וחמה,
הייתי בטוחה שהדברים שהיא תאמר לנו יהיו שונים בתכלית
מהדברים שנאמרו עד עכשיו, הרי היא כל כך אוהבת את יונתן

שלנו ומספרת לנו תמיד כמה הוא מתוק ומטופח, כמה הוא שמח.
אבל לא, הופתעתי!

היא החלה כמובן בפרגונים השגורתיים. "יונתן חמוד, מתוק ומטופח.
הוא ממש מקסים ושובה לב! כולנו אוהבים אותו". ראיתי שכל
הראשים מהנהנים בהסכמה, גם אני.

ואז היא המשיכה, וכל מילה שהוסיפה הייתה לי כמו אבן כבדה
על הלב. "יונתן לא מצליח לתפקד בגן כמו שצריך". והיא פירטה
את דבריה, כשליבי המדמם נפצע פעם אחר פעם ללא הפסקה.
"הוא רץ ממקום למקום, משתולל, קופץ, נוגע בכל דבר, מפרק,
הורס, קורע. כל הזמן זז".

כולן הביעו הבנה והזדהות, ובינתיים הבערה בלבי שורפת עוד
ועוד, מאיימת להתפרץ שוב.

והיא ממשיכה בשלווה: "לא יושב לרגע במנוחה, הסייעת חייבת
להיות צמודה אליו. זה בלתי אפשרי! הוא לא יכול ולא רוצה לשחק
עם החברים, וגם הם לא כל כך מוכנים לשחק איתו כי הוא לא
מצליח לבנות, והוא תמיד מפרק להם, ואז מתפרץ ומרביץ, והם
נבהלים ובורחים".

כמה מילים! כמה חיצים, אבנים. כבד ליי!

את ההמשך כבר לא הייתי מסוגלת לשמוע.

כעת לא התפרצתי שוב. נלחמתי בכוח בדמעות שאיימו לפרוץ
החוצה ורצו לשטוף הכל - להעלים את המילים, את הרגשות, להמיס
את האבנים, למוסס את החיצים, להציף את היכולות, להבין את
הציפיות, לחמם ולהרטיב את הלבבות הקרים שישבו שם וטחנו
עד דק את יכולותיו, ובעיקר את אי יכולותיו ואת המוגבלויות של
יונתן. ילד כה טהור ותם.

חזרתי לפגישה, אני, ראשי וליבי.

הגיע זמן ה'המלצות' שאנו צריכים לבצע, וזה היה הסיכום:

תור לנוירולוגית מומחית, שקיוויונו שתסכים לראות את יונתן שלנו

לפני שהיא יוצאת לפנסיה.

בדיקות דם של ערכי ברזל, תפקודי בלוטת התריס, סוכר, צליאק, ועוד בדיקות מעין אלו, בתקווה שבעצם כל הבעיה היא בסך הכל בעיה רפואית פשוטה שאפשר לתקן אותה במהירות ובקלות.

-אקו לב

-בדיקת שמיעה

-אורתופד

רשימה לא מבוטלת.

יצאנו משם עייפים, סחוסים, ובעיקר מרוטים רגשית.

הגענו הביתה, היום ממשיך.

חשבתי הרבה, כל היום הייתי מוסחת, מהורהרת. לא הצלחתי להיות יעילה.

כשכל העת רק שאלה אחת מטרידה אותי: "איך יונתן שלי מרגיש? האם הוא מצליח בחושיו הדקים לקלוט את רגשותיהם ואת מחשבותיהם של הגננת וכל הצוות שעובד אתה? האם טוב לו? הוא שמח? איך הוא עצמו חש בגלל הקשיים שלו?"

לא הייתי רגועה, רציתי שיונתן כבר יחזור, לראות אותו מקרוב, לחוש אותו, לאמץ אותו אל לבי. אך הוא לומד בצהרון, הוא יגיע מאוחר.

"מה שלא יהיה", התפללתי באלם קול, "אבא רחום, אנא, תן לי כוח שאהיה חזקה, שאצליח להאמין בו ולעזור לו להתמודד עם הכל, מול כולם".

יונתן חזר מרושל כרגיל, אך מחייך. חיבקתי אותו, מעבירה לו את כל הכוח בעולם. בלי מילים.

אנחנו נצליח.

זהו.

ועכשיו אני פה, מול הקנבס ויצירת הרגשות שלי, משיכות המכחול

מביטות לעברי במבט עמוק, הוורוד קורץ לי באהבה.
 אני יודעת ומבטיחה לעצמי ולילדי שלי, יונתן, שתמיד נהיה לצדו,
 בכל מצב.
 את כל העולם נגיש לו כדי שיהיה לו טוב, שמח ומקדם.
 אני פוסעת חרישית, נכנסת לחדרו. הוא ישן, פניו, פני מלאך
 מאירות, מחייכות.
 "שן, ילדי, חלומות ורודים ויפים ילוו אותך כל החיים, אנחנו נדאג
 לזה, עד כמה שנוכל, מבטיחים".
 אני נושקת על מצחו. ודמעה גדולה, שקופה וכבדה עושה את
 דרכה מטה, מרטיבה את לחיו בשובל של אהבה.

זווית שטוחה

קליניאית התקשורת:

היום הייתה לי תקרית ממש לא נעימה באחד הגנים בהם אני
 עובדת. היה זה באסיפת הצוות עם הורים לאחד הילדים.
 הילד המדובר הוא אחד הילדים הכי מורכבים בגן. הוא ילד חמוד,
 בן 3.5, שסובל מקשיים מהותיים - הוא לא מדבר אף מילה, ממש
 אף מילה. והבעיה הגדולה ביותר היא שלא נראה אצלו שום צפי
 לדיבור. למרות המפגשים הרבים שכבר היו לי עם יונתן, אין כל
 תזוזה - שום כלום.
 באסיפה כל אחד מצוות הגן היה צריך לעדכן על מצבו של הילד
 בתחום התמחותו - לתאר את עבודתו עם יונתן ואת התקדמות הילד.
 אני וכל חברותיי לצוות הסברנו להורים את הקשיים, תיארנו את
 המורכבות, את ההתקדמות האיטית.

זה לא היה קל, זוג הורים צעירים כל כך, מלאי תקוות וחלומות. הילד הוא בנם הראשון, ונראה שאין להם מושג מה נורמלי לגיל ומה לא.

הם רק ישבו והנהנו בראשם.

כשהגיע תורי תיארתי בתמציתיות את מה שאני חווה כקלינאית. התחלתי כמובן, כמו כולם בכמה מחמאות, אך מיהרתי להדגיש את קשייו הרבים ואת חוסר שיתוף הפעולה העקבי שלו, תוך שאני מבהירה את ההתרשמות שלי – ומציינת שאפילו צפי להתקדמות אין! מה שגורם לילד לתסכול רב, ואת האמת גם לי.

אין לי מושג מה מתוך הדברים שאמרתי גרם לאמא להתפרץ פתאום, היא נעמדה וקראה לעברי שבדיוק זו הסיבה שהם שלחו אותו ללמוד אצלנו - כדי שנעזור לו לדבר, להתקדם ולהצליח.

כאילו זה תלוי רק בנו.

את האמת, ריחמתי עליה. היא כל כך צעירה ולא מנוסה, ואני עם כל הניסיון שלי בעבודה עם ילדים בני גילו, יכולה לומר שמהילד הזה לא יצא הרבה. ילדים בני גילו, גם אלו המורכבים והמעוכבים ביותר, בדרך כלל אומרים מילה, או לפחות מבטאים את עצמם איכשהו, אבל הוא לא מדבר בכלל. בכל הטיפולים הוא רק יושב ובוהה סביב. לא מתעניין בכלום - לא בי ולא במפגשים ובתוכנית הטיפול שאני מכינה בשבילו.

בקיצור, הם צריכים לקחת אותו לאבחון. לדעתי, בסוף יתברר שהוא אוטיסט.

יצאתי מהפגישה עצבנית ומתוסכלת. האמא הזו הורידה לי את כל המצב רוח.

מה היא צועקת? היא לא רואה את המציאות? למה היא מתכחשת? יש לה דרישות? שתלך לברר מה קורה במקומות אחרים לפני שהיא מרימה את הקול ומאשימה.

זווית ישרה

י'נ'ן:

אני אוהב ללכת לגן שלי. הגננת טובה כל כך ומתחשבת.

אני יודע שקשה לי בהמון דברים, אבל תמיד היא משתדלת לעזור ולתת לי הרגשה טובה. לפעמים אני נרדם על הספסל, ואז היא מעבירה אותי לכורסה שביפינה כדי שאוכל לנוח קצת.

באמת שטוב לי בגן עם החברים והגננת.

בטיפולים עם התקשורת הזו שמלמדת אותי לדבר ממש קשה לי. אני דווקא כן רוצה להצליח לדבר, אבל אני לא יודע למה אני לא מצליח.

בטיפולים אני לא תמיד מנסה אפילו לעשות מה שהיא אומרת, כי אני בטוח שלא אצליח, וגם היא בטוחה, אני יודע שזה כך כי תמיד היא עוברת ישר לתרגיל הבא שגם אותו אני לא מנסה, ועוד תרגיל ועוד אחד.

ואם לפעמים אני חושב שאולי אני כן יכול להצליח ומנסה חזק, הקלינאית הזו לא מאמינה בי. היא חושבת שאני עושה לה פרצוף לא מרוצה, ואז אני כבר לא באמת רוצה, והיא שולחת אותי חזרה לגן.

גם בפיזיותרפיה אני מנסה ולא מצליח, הגוף שלי כבד, הוא ממש נוזל מהכיסא, לא מצליח להסתדר לבד.

אבל אצל המרפאה בעיסוק זה קצת אחרת. היא נעימה אליי ונחמדה כזו, והיא חושבת שאני יכול. אז אצלה אני מצליח לנסות, והיא תמיד נותנת לי מחמאות ואומרת שאני אלוף, ואני יכול, וככה יש לי חשק לעשות עוד.

היא נותנת לי הרגשה טובה.

אולי, אני חושב, אולי זה ההבדל ביניהן.

היא אומרת לי דברים טובים גם כשקשה לי, אז אני רוצה לנסות ולהצליח.

והן רק רוצות שאעשה תרגילים, ובאמת הלב שלהן לא מבין אותי, והן לא בטוחות שאני אצליח, אז אין לי חשק לעשות מה שהן מבקשות.

קשה לי וכואב לי שאני לא מקבל שום מילה טובה. שלא מאמינים בי, שלא חושבים עליי טוב.

אני מקווה מאוד שאבא ואמא שלי כן מאמינים שאצליח, שאני יכול.

האמת שאני בטוח בזה. הם אומרים לי המון מילים טובות. אני מרגיש שהם בטוחים בי ואוהבים אותי!